

Legenda o studni hradu Švihovského

Jednou, kdysi dávno, žil na hradě Švihově pán Půta Švihovský z Rýzmburka. Hrad Švihov ještě tenkrát nebyl tak velký, jaký byl v době své největší slávy, ani tak malý jako je dnes. Pyšně se k nebi tyčila mladá a vysoká věž, koukající se do kraje, který se před jejím pohledem zatím moc nezměnil. Teprve se hloubily první příkopy, když pán Půta Švihovský náhle onemocněl. Začal kašlat a jeho tvář zcela pobledla. Ulehl a jeho čelo se začalo rosit studeným potem. Svět před jeho očima vrávorá a on věděl, že smrt sedí jen kousek od jeho lože. Práce na hradě Švihov, který měl být jeho životním dílem, jeho pýchou a jeho odkazem, doposud nebyly hotovy, a tak počal rozmýšlet, který z jeho čtyř synů by měl dostat hrad. Ze všech jeho hradů, byl mu tento nejmilejší, a tak by jej měl dostat i ten syn, který mu byl také ze všech nejmilejší.

Půta Švihovský měl za ženu krásnou Bohunku z Meziřeče. Byla andělem pro poddané, kteří se k ní modlívali, a ostatní šlechtici mu ji tajně záviděli. Bohunka mu dala šest zdravých dětí, syny Břetislava, Jindřicha, Viléma a Václava a dcery Kateřinu a Johanku. Své dcery už dávno provdali a teď tady s ním seděla jen jeho Bohunka, tiše vzlykajíc a modlíc se o jeho další dny na tomto světě. Jejich synové byli stateční, chrabří, silní, ale jeden kul pikle s druhým proti třetímu a čtvrtým opovrhoval. Ani jeden nedokázal s druhým vyjít a ani jeden nedokázal obstarat panství. Žádný sám o sobě nebyl dobrý hospodář. Jen když se předháněli, snažil se jeden druhému dokázat, jak dobrým hospodářem je.

A tak v těch posledních chvílích nechal Půta sepsat novou závěť. Václav s Jindřichem se nenáviděli nejvíc, a proto Půtovi nejdražší hrad připadl právě jim dvěma napolovic. Břetislavovi s Vilémem pak obdobně rozdělil blízký hrad Rábí. Václav dostal část severní a Jindřich jižní. Rozdělilo se vše. Lavice u severní stěny kaple patřili Václavovi, jižní pak Jindřichovi. Severní část nádvoří byla Václavova, jižní Jindřichova. A začal boj.

Soupeřilo se každý den. Kdo měl lepší koně, dražší víno, bohatší kuchyni, hezčí ženu, více poddaných, více peněz, lepší přátele... místo jedné kuchyně musely být dvě. Místo jedné hodovny síně musely být dvě. Vše dvakrát. Jen na jednu věc zapoměli. Na studnu. V celém hradě nebyla ani jedna studna. Všude okolo bylo tolik vody, že na studnu si ani jeden z bratří málem nevzpomněl. A tak nechali zavolat studnaře Petra, toho nejlepšího v celém kraji a zadali mu nesnadný úkol „Postav studnu, pevnou, hlubokou, s tou nejchutnější vodou v celém kraji a lepší než bude mít můj bratr“.

A tak začal studnař Petr přemýšlet, rýsovat a prochodil celé území tohoto hradu, hledaje, kde by bylo nejpříhodnější místo pro studnu. Kdekoli by se začalo kopat, začala by se do studny stahovat voda z vodních příkopů. Odkud vzít čistou vodu? Všude okolo je jen to bahniště, jen ty močály. Voda v nich zahnívá... trápil se svým úkolem, protože věděl, že kdo zklamal Švihovské pány, často končil jako zazděný. Ve zdech jejich hradů prý byli zazděni služební, chůvy, ba i mniši. Co by byl jeden další studnař? A tak chodil a trápil se svým úkolem. Až nakonec našel místo, kde by voda mohla být čistá. Přesně uprostřed hradu, uprostřed nádvoří, v srdci toho všeho rozhodl se vyhloubit studnu. Nemohla být jen tak ledajaká. Podloží tu bylo měkké a on musel nechat hloubit studnu nejmíň dvacet metrů hlubokou. Věděl hned, že to bude práce na nejméně rok.

Když to oběma hradním pánům pověděl, samozřejmě se zlobili. Jeden i druhý, že bude studna přesně v polovině a že si ji nebude moci nárokovat ani jeden. Přesto však oba svolili k stavbě. A tak se začalo. Prvních pár dnů vypadalo vše dobře. Hloubka studně byla už na jednoho muže. Zpevnili ji a pokračovali. Postoupili o další sáh dolů, když tu náhle jim vyrazila podzemní voda vstříc. Za chvíli se celá studna zaplnila šedou špinavou páchnoucí vodou. Jeden z mužů, který studnu hloubil, nestihl utéct a utopil se v té kalné vodě. Když se Jindřich dozvěděl, že to jeho poddaný se utopil, nechal všem vyplatit deset ran pruty, za to že se právě jeho poddaný nechal utopit, a nakázal pokračovat v hloubení.

Tak tedy pokračovali. Nikdo již nechtěl jít do studny, neboť voda se do ní vždy valila zcela nečekaně. Každý se bál jít do té temné díry. Stěny studny se bořily a po pár hodinách stoupání a klesání vody nemusel být vidět žádný výsledek práce posledních několika dnů. Zpevňovali, seč mohli, vyztužovali kameny a vyváželi vodu s hlínou. A po třech letech práce konečně stála na nádvoří pevná a hluboká studna. Hlubší než byla výška hlavní věže hradu Švihova. A voda v ní konečně přestala být kalná. Po letech těžké práce, těšil se studnař, že dostane odměnu a bude moci odejít z tohoto panství. Když se oba bratři dozvěděli, že chce zaplatit a odejít, zalekli se. Co když vyradí tajemství hradu? Začali se radit a rozmýšlet. Zaplatit a nechat jít? Uvěznit? Hádali se o osudu studnaře Petra, který se zatím plný hrůzy modlil o svůj život.

Jindřich, ač přísnější, byl i více bohabojný. Báł se sáhnout na Petrův život. Ale Václav, který byl více bezohledný, chtěl jistotu, že tajemství jeho hradu nebude prozrazeno. Čím víc oba chápali, že druhý nehodlá ustoupit, tím vzteklejší a zuřivější byl jejich rozhovor. Až k ránu byli oba moc unaveni a rozešli se do svých komnat. Jindřich nemohl usnout a tak přecházel po pokoji a rozhodl se studnaře potají propustit. Zatímco Václav v téže době rozhodl se studnaře nechat zabít a zakopat daleko z dohledu hradu.

Než ráno zakokrhá kohout, přichystal již Jindřich polovinu peněz pro studnaře a dal je svému komořímu, aby je předal. Václav poslal své vrahy. Stačila chvílka a mohl studnař uniknout živý. Ale Václavovi vrazi byli rychlejší. Popadli Petra v ranním šeru a bezmocného ho odtáhli bránou pryč z hradu. Už ho pak nikdo nikdy neviděl, jen komoří, který stál nahoře na parkánu, vše potichu shlédł. Peníze schoval a svému pánovi klidně oznámil, že studnař již odjel.

Jindřich by si na to již nikdy nevzpomněł. Ale rok po smrti studnaře Petra, začal si Václav stěžovat na kvalitu vody. Nikdo nic nechápal a ničemu nerozuměl, ale kdykoliv se k Václavovi dostala voda z hradní studně, vždy byla podle něj špatná. Nejdřív tomu nikdo nevěnoval pozornost, ale brzy i všechna ostatní voda byla pro Václava špatná. Nikdo mu to nechtěl věřit, ale Václav odmítal pít a jíst, co bylo vařeno ze zdejší vody. Myslel, že ho někdo chce otrávit. A tak se rozhodl dojít si k hradní studni sám, nabrat si sám vědro vody.

Když nabral vědro, byla v něm krásná čistá a průzračná voda. Však taky Petr byl velmi dobrý studnař. Ale když si z ní chtěl Václav nabrat, začala rudnout a v jeho ústech chutnala přímo děsivě. Tu si Václav vzpomněł na svoji vinu. Již několik dní skoro nejedl a nepil a celý svět se s ním teď začal točit. Začal vrávoravě chodit po nádvoří a hlasitě klít na svého bratra. Po chvíli vyčerpán klesl k zemi. Jeho poddaní ho zvedli a odnesli. Mniši se začali modlit za jeho zdraví a jeho choť ho už začala oplakávat. Když tu náhle, stále blouznící, vstal Václav z lože a rozhodl se Jindřichovi zkazit všechny plány. Otevřel dveře a chtěl vyjít ven, dokázat všem, že je ještě živ a zdravý, ale za jeho dveřmi stál bledý studnař Petr. Tu se s Václavem zatočil celý svět. Zabouchl dveře, přirazil petlici a začal se hlasitě smát „sem se nedostaneš“. V tom se ozvali hrozivé rány na dveře. Václav v tu chvíli strnul. Nechtěl se dostat do rukou mrtvého. Báł se jeho pomsty. Chtěl uniknout z této místnosti, ale nebylo kam. Ale on se tak strašlivě báł a rány byly čím dál silnější. V hrůze popadl jednu z látek přehozených přes postel, uvázal ji okolo svého krku a druhý konec okolo háku připraveného pro louč. Připravil si malou stoličku, utáhl smyčku a skočil. Ještě chvíli nemohl ucítit nic pod nohama. Zběsile sebou trhal v prázdnotě. Až pojednou klid.

...po chvíli se do místnosti vřítli služební Václava a spatřili svého pána bledého viset ve vzduchu. Byl to krutý pán, ale museli najít viníka jeho smrti. Každý věděl, že musel být otráven a tak šli najisto za kuchařem. Kuchař se hájil, prosil je, obviňoval a doprošoval se milosti. Nic mu to nepomohlo. Tři dny po smrti Václavově byl setnut.